

Φως γνώσεως και απογνώσεως (Στέλιος Κούκος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το φως της μεγάλης γιορτής, που μας καταυγάζει τόσο γλυκά, φιλόανθρωπα και πανηγυρικά σήμερα, σκιάζει ανεπιφύλακτα ένα άλλο φως μιας σημερινής επετείου. Το πυρηνικό φως -ή καλύτερα σκότος- της πρώτης ατομικής βόμβας, που ρίχτηκε στις 6 Αυγούστου του 1945 στη Χιροσίμα, αμαυρώνει παράδοξα το θαβώριο φως της Μεταμορφώσεως. Παράδοξη είναι προφανώς και η σύμπτωση της ανάμνησης αυτής μέσα στην ίδια μέρα, αφού εδώ υπάρχει η απόλυτη αντίθεση. Από τη μια μεριά η Μεταμόρφωση και από την άλλη η τέλεια παραμόρφωση. Στο ένα μέρος η κοινωνία, ο σύνδεσμος και η σύγκραση του θείου και του ανθρώπινου, και στο άλλο η πλήρης καταστροφή και η απανθρωπία σε όλο της το μεγαλείο.

Μοιάζει μάλιστα σαν να έχουμε σχεδόν την ίδια φωτογραφία σε αρνητικό και θετικό. Και στη μία όμως και στην άλλη περίπτωση το φως δεν αντέχεται. Η Μεταμόρφωση μας πλημμυρίζει με μια απείρου κάλλους έκπληξη, στην οποία όμως δεν είμαστε εθισμένοι, κι έτσι πέφτουμε κάτω, αφού δεν αντέχουμε την τόση φωτοχυσία. Στην ατομική βόμβα, αντίστοιχα, το φως δεν είναι της γνώσεως αλλά της απογνώσεως, κι έτσι είναι απόλυτα καταστροφικό και μάλιστα δολοφονικό. Από τη μια πλευρά μάς χαρίζεται απλόχερα η θέαση του αϊδίου θεϊκού άυλου φωτός και κάλλους, και στην άλλη η αηδία του κτιστού ανθρώπινου φωτοσκότους, που επιβουλεύεται την ίδια την ύπαρξη και σύμπασα τη δημιουργία.

Αλλά ησχάση του ατόμου -και δη του πυρήνα- είχε προηγηθεί, με τη ναζιστική Γερμανία να προωθεί το δικό της ανθρωπολογικό μοντέλο. Η άρια -καλύτερα η άγρια- φυλή έπρεπε να κυριαρχήσει σε όλο τον κόσμο. Από τη Χιροσίμα όμως μέχρι τις μέρες μας έχει γίνει μεγάλη «πρόοδος». Έχουν κατασκευαστεί βόμβες που μπορούν να θανατώνουν χωρίς να καταστρέφουν τα κτίρια. Ακόμη όμως τις κρατάνε στις αποθήκες. Αλλά και κάθε βόμβα ή πύραυλος -έξυπνος ή κουζουλός- που σκάει, άσχετα με την προέλευσή του, δεν είναι μια ανάλογη σκοταδογραφία σε ένα θέατρο σκιών του παραλόγου;

Ας μην πάμε στον μύθο του σπηλαίου από το πλατωνικό «Συμπόσιο» και ας μην ανατρέξουμε σε αναλογίες με το παραδοσιακό θέατρο σκιών. Ιδιαίτερα το τελευταίο λειτουργεί πάντα με τις καλύτερες προθέσεις, παρά τις «έξυπνες» φάπες που αρπάζει ο Καραγκιόζης απ' όλο τον θίασο. Αλλά και στον μύθο του

σπηλαίου η γνώση θέλει να μας απαλλάξει από τις ψευδαισθήσεις των σκιών. Αν όμως η γνώση και η παιδεία δεν συνδέονται με την αρετή, να ποια είναι η προκοπή και η κατάντια μας: ολοκαυτώματα και γενοκτονίες! Χθες, σήμερα, αύριο, στο διηνεκές.

Παρ' όλα αυτά, η Χιροσίμα μπορεί τελικά να αμαυρώσει το νόημα της γιορτής της Μεταμορφώσεως – ή της Αγια-Σωτήρας, όπως λέει εν αφελότητι καρδιάς ο λαός μας; Δύσκολο.

Γι' αυτό... χρόνια πολλά!

Εφημερίδα “Μακεδονία” 6 Αυγούστου 2006